

Ikt. sz.: OTB/33-1/2013.

OTB-6/2013. sz. ülés
(OTB-94/2010-2014. sz. ülés)

J e g y z ő k ö n y v

az Országgyűlés **Oktatási, tudományos és kutatási bizottságának**
2013. április 8-án, hétfőn, 10 óra 40 perckor
a Képviselői Irodaház V. emelet 532. számú tanácstermében
megtartott üléséről

Tartalomjegyzék

<i>Napirendi javaslat</i>	3
<i>Az ülés résztvevői</i>	4
<i>Elnöki bevezető, a napirend elfogadása</i>	5
<i>A felnőttképzésről szóló törvényjavaslat (T/9928. szám)</i>	5
<i>Vita és szavazás</i>	5
<i>Tájékoztató a Tempus Közalapítvány által koordinált oktatási programokról</i>	8
<i>Dr. Csernus Sándor szóbeli kiegészítése</i>	9
<i>Tordai Péter szóbeli kiegészítése</i>	9
<i>Kérdések, hozzászólások</i>	15
<i>Tordai Péter válasza</i>	16
<i>Egyebek</i>	19

Napirendi javaslat

1. A felnőttképzésről szóló törvényjavaslat (T/9928. szám)
(A bizottság feladatkörébe tartozó kapcsolódó módosító javaslatok megvitatása)

2. Tájékoztató a Tempus Közalapítvány által koordinált oktatási programokról
Előadó:
Dr. Csernus Sándor elnök, Tempus Közalapítvány
Tordai Péter igazgató, Tempus Közalapítvány

3. Egyebek

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: **Pokorni Zoltán** (Fidesz), a bizottság elnöke

Dr. Pósn László (Fidesz), a bizottság alelnöke
Bodó Sándor (Fidesz)
Cseresnyés Péter (Fidesz)
Dr. Hoppál Péter (Fidesz)
Kucsák László (Fidesz)
Németh Zoltán (Fidesz)
Pánczél Károly (Fidesz)
Földi László (KDNP)
Michl József (KDNP)
Dr. Hiller István (MSZP)
Dr. Sós Tamás (MSZP)
Dúró Dóra (Jobbik)
Farkas Gergely (Jobbik)
Ferenczi Gábor (Jobbik)
Dr. Kolber István (független)

Helyettesítési megbízást adott

Brájer Éva (Fidesz) Németh Zoltánnak (Fidesz)
Demeter Zoltán (Fidesz) Bodó Sándornak (Fidesz)
Révész Máriusz (Fidesz) dr. Pósn Lászlónak (Fidesz)
Sági István (Fidesz) Kucsák Lászlónak (Fidesz)
Földi László (KDNP) Michl József (KDNP)

Meghívottak részéről

Hozzászólók

Odrobina László főosztályvezető (Nemzetgazdasági Minisztérium)
Tordai Péter igazgató (Tempus Közalapítvány)
Dr. Csernus Sándor elnök (Tempus Közalapítvány)

(Az ülés kezdetének időpontja: 10 óra 40 perc)

Elnöki bevezető, a napirend elfogadása

POKORNI ZOLTÁN (Fidesz), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Tisztelettel köszöntöm a bizottság tagjait, illetve meghívott vendégeinket! Három napirendi pontunk van: a felnőttképzésről szóló törvény, a Tempus Közalapítvány által koordinált oktatási programokról egy tájékoztató, illetve az „egyebek”. Kérdezem, hogy kinek van észrevétele a napirendi javaslattal kapcsolatban. *(Nincs jelentkező.)* Jelzést nem látok. Szavazzunk róla! Aki támogatja, az kérem, most szavazzon! *(Szavazás.)* Köszönöm. Elfogadtuk a napirendet.

A felnőttképzésről szóló törvényjavaslat (T/9928. szám)

Vita és szavazás

A Nemzetgazdasági Minisztérium főosztályvezetője, Odrobina László, illetve Tóth Erzsébet referens asszony lesz a segítségünkre, hogy a kormány álláspontját megtudjuk. Benyújtott a bizottságunk pár módosító javaslatot. Öszintén szólva, nem vagyok teljesen biztos benne, hogy kell róla szavaznunk, hiszen mi nyújtottuk be, de a biztonság kedvéért szavazzunk róla; abból baj nem lehet. *(Jelzésre:)* Itt többen is azt mondják, hogy nem kell. Annak ellenére, hogy írott formában... *(Kucsák László: Volt róla szavazás.)* Ha netán valakinek van észrevétele az írott formában látott javaslattal kapcsolatban, akkor az szóljon. Az 1. pont egyből egy ilyen, általunk benyújtott javaslat, és a 2. pont is ilyen.

A 3. pont Kucsák László képviselőtársunk javaslata. Az előterjesztő?

ODROBINA LÁSZLÓ (Nemzetgazdasági Minisztérium): Támogatjuk.

ELNÖK: Van-e kérdés, észrevétel? *(Nincs jelentkező.)* Szavazzunk! Ki az, aki egyetért a javaslattal? *(Szavazás.)* Ki az, aki nemmel szavaz? *(Nincs jelentkező.)* Ki az, aki tartózkodik? *(Nincs jelentkező.)* Egyhangúlag támogattuk.

A 4. pont a mi javaslatunk, tehát nem kell róla szavaznunk. Az 5. pont is ilyen. A 6. pont Kucsák László képviselőtársunk javaslata. Előterjesztő?

ODROBINA LÁSZLÓ (Nemzetgazdasági Minisztérium): Nem támogatjuk.

ELNÖK: A foglalkoztatási bizottság sem támogatta, ezért ha talpon akarjuk tartani a javaslatot, legalábbis ha kérünk róla szavazást, akkor támogatnunk kell. Ki az, aki hozzá kíván szólni a javaslathoz? *(Nincs jelentkező.)* Én hozzá kívánok szólni. A javaslat ugyanazt a pontot viszi tovább, ahol a kamara által delegált felnőttképzési programszakértői tevékenység, illetve az azzal kapcsolatos szakértők kötelező bevonását gyomláljuk ki a jogszabályból. Ez természetesen nem teszi lehetetlenné a hatóság számára, hogy ilyet bevonjon, de nem teszi kötelezővé sem. Jól értelmeztem a javaslatot? *(Jelzésre:)* Jól. Kíván-e valaki még hozzászólni? *(Nincs jelentkező.)* Szavazzunk! Ki az, aki támogatja a javaslatot? *(Szavazás.)* Ki az, aki ellene van? *(Nincs jelentkező.)* Ki az, aki tartózkodik? *(Nincs jelentkező.)* Egyhangúlag támogattuk.

A 7. számú javaslat következik. Előterjesztő?

ODROBINA LÁSZLÓ (Nemzetgazdasági Minisztérium): Nem támogatjuk.

ELNÖK: Ugyanaz a helyzet itt is: a foglalkoztatási bizottság sem támogatta. Ugyanerről a programszakértői problémáról, gubancról van szó; összefügg az előzővel, ha jól veszem észre. Kíván-e valaki hozzászólni, érvelni? *(Nincs jelentkező.)* Kérdezem, hogy ki az, aki támogatja a javaslatot. *(Szavazás.)* Ki az, aki ellene van? *(Nincs jelentkező.)* Ki az, aki tartózkodik? *(Nincs jelentkező.)* Egyhangúlag támogattuk.

A 8. pont Kucsák képviselőtársunk javaslata. Az előterjesztő?

ODROBINA LÁSZLÓ (Nemzetgazdasági Minisztérium): Nem támogatjuk.

ELNÖK: Kíván-e valaki hozzászólni? *(Nincs jelentkező.)* Szavazzunk! Ki az, aki egyetért vele? *(Szavazás.)* Ki az, aki ellene van? *(Nincs jelentkező.)* Ki az, aki tartózkodik? *(Nincs jelentkező.)* Egyhangú.

A 9. pont Kucsák képviselő úr javaslata. Előterjesztő?

ODROBINA LÁSZLÓ (Nemzetgazdasági Minisztérium): Támogatjuk.

ELNÖK: Kíván-e valaki hozzászólni? *(Nincs jelentkező.)* Szavazzunk! Ki az, aki egyetért vele? *(Szavazás.)* Egyhangú.

A 10. pont Kucsák képviselő úr javaslata. Az előterjesztő?

ODROBINA LÁSZLÓ (Nemzetgazdasági Minisztérium): Nem támogatjuk.

ELNÖK: Ez az a bizonyos bizottság, amit átszerkesztettünk, és nyolc fővel behoznánk a tárcák képviselőit is. Luca, rád nézek közben. Így van? *(Jelzésre:)* Így van. Kíván-e valaki hozzászólni? *(Nincs jelentkező.)* Szavazzunk róla! Ki az, aki egyetért vele? *(Szavazás.)* Ki az, aki ellene van? *(Nincs jelentkező.)* Ki az, aki tartózkodott? *(Szavazás.)* Három tartózkodással elfogadtuk. A 11-esről nem kell szavazni, mert ez oktatási bizottsági javaslat.

A 12-es Kucsák László és Michl képviselő urak javaslata. Előterjesztő?

ODROBINA LÁSZLÓ (Nemzetgazdasági Minisztérium): Nem támogatjuk.

ELNÖK: Kíván-e valaki hozzászólni? *(Nincs jelentkező.)* Ez a javaslat ugyanezt a bizottságot érinti. Itt vannak a delegáltak, hogy mely minisztériumok delegálnak még a kamarán kívül. Ez nincs ellentétben a 10-essel, igaz? Nincs, mert az az (1) bekezdés, ez meg a (2) bekezdés.

ODROBINA LÁSZLÓ (Nemzetgazdasági Minisztérium): Két különböző bizottságról van szó; ez a kamarai bizottság úgymond.

ELNÖK: Kíván-e még valaki hozzászólni? *(Nincs jelentkező.)* Szavazzunk róla! Ki az, aki egyetért vele? *(Szavazás.)* Ki az, aki ellene van? *(Nincs jelentkező.)* Ki az, aki tartózkodik? *(Szavazás.)* Három tartózkodással a bizottság támogatta.

A 13-as Kucsák László és Michl József javaslata. Előterjesztő?

ODROBINA LÁSZLÓ (Nemzetgazdasági Minisztérium): Nem támogatjuk.

ELNÖK: Kíván-e valaki hozzászólni? *(Nincs jelentkező.)* Szavazzunk róla! Ki az, aki egyetért vele? *(Szavazás.)* Ki az, aki ellene van? *(Nincs jelentkező.)* Ki az, aki tartózkodik? *(Szavazás.)* Három tartózkodással a bizottság támogatta.

A 14-es a Kucsák-Michl-féle javaslat, amely az „indokolt esetben” bekezdést toldja be. Előterjesztő?

ODROBINA LÁSZLÓ (Nemzetgazdasági Minisztérium): Nem támogatjuk.

ELNÖK: Kíván-e valaki szólni? *(Nincs jelentkező.)* Szavazzunk! Ki az, aki támogatja? *(Szavazás.)* Egyhangúlag támogattuk.

A 15-ösről nem kell szavazni, a 16-osról, 17-esről, 18-asról, 19-esről és a 20-asról sem kell szavazni, mert ezek az oktatási bizottság által benyújtott javaslatok.

A 21-es Kucsák László, Michl József javaslata. Előterjesztő?

ODROBINA LÁSZLÓ (Nemzetgazdasági Minisztérium): Támogatjuk.

ELNÖK: Kíván-e valaki szólni? *(Nincs jelentkező.)* Szavazzunk! Ki az, aki egyetért vele? *(Szavazás.)* Ki az, aki nem ért vele egyet? *(Nincs jelentkező.)* Ki az, aki tartózkodik? *(Szavazás.)* Kettő tartózkodással a bizottság támogatta.

A 22-esről nem kell szavazni. A 23-as Kucsák-Michl javaslat. Előterjesztő?

ODROBINA LÁSZLÓ (Nemzetgazdasági Minisztérium): Támogatjuk.

ELNÖK: Kíván-e szólni valaki? *(Nincs jelentkező.)* Szavazzunk! Ki az, aki egyetért vele? *(Szavazás.)* Ki az, aki tartózkodik? *(Szavazás.)* Három tartózkodással a bizottság elfogadta.

A 24-es Kucsák László, Michl József javaslata. Előterjesztő?

ODROBINA LÁSZLÓ (Nemzetgazdasági Minisztérium): Nem támogatjuk.

ELNÖK: Kíván-e valaki szólni? *(Nincs jelentkező.)* Szavazzunk! Ki az, aki egyetért a javaslattal? *(Szavazás.)* Ki az, aki tartózkodik? *(Szavazás.)* Aki nemmel szavaz? *(Nincs jelentkező.)* Egy tartózkodással a bizottság elfogadta a javaslatot. A 25-ös összefügg, erről már döntöttünk a 14-esnél, tehát nem kell róla szavazni, összefüggésről van szó.

A 26-os Kucsák László javaslata. Előterjesztő?

ODROBINA LÁSZLÓ (Nemzetgazdasági Minisztérium): Támogatjuk.

ELNÖK: Kíván-e valaki szólni? *(Nincs jelentkező.)* Szavazzunk róla! Ki az, aki egyetért vele? *(Szavazás.)* Köszönöm. Egyhangú.

A 27-es Kucsák László javaslata, amely összefügg a 28-assal. Előterjesztő?

ODROBINA LÁSZLÓ (Nemzetgazdasági Minisztérium): Nem támogatjuk.

ELNÖK: Nálam az van az írott anyagban, hogy egyetért vele az előterjesztő. Lehet, hogy közben módosult az álláspont.

ODROBINA LÁSZLÓ (Nemzetgazdasági Minisztérium): Módosult. A KIM-nek voltak megjegyzései, és emiatt ezt nem tudjuk támogatni. Ez a kormányálláspont, amit most rögzített; a múltkor még tárcaálláspont volt. A kormány álláspontja tehát az, hogy nem támogatjuk.

ELNÖK: Kíván-e valaki szólni? *(Nincs jelentkező.)* Én kívánok szólni. A módosító javaslat szerintem jó, mert így lehet elérni azt, hogy azt szankcionáljuk, aki akkor volt vezető pozícióban, amikor a szabálytalanságot elkövették, és ne azt, aki éppen most van. A kettő nem bizonyos, hogy azonos. Kíván-e valaki szólni? Parancsolj, László!

ODROBINA LÁSZLÓ (Nemzetgazdasági Minisztérium): A KIM aggálya az volt, hogy ezt nem a Gt.-törvényben kell módosítani, hanem ebben a törvényben kell megoldani. Magyarul azt fogjuk javasolni, hogy zárószavazás előtt adjunk be egy olyat, ami a problémát orvosolja, de ne a Gt.-törvényt módosítsuk.

ELNÖK: Ebben az esetben Kucsák képviselő úr valószínűleg vissza fogja vonni a javaslatát, ha lesz egy ilyen zárószavazás előtti módosító javaslat; addig barkácsolunk a Gt.-ben. *(Kucsák László: Így fog történni.)* Kíván-e még valaki szólni? *(Nincs jelentkező.)* Szavazzunk! Ki az, aki egyetért vele? *(Szavazás.)* Ki az, aki nemmel szavaz? *(Nincs jelentkező.)* Tartózkodás? *(Szavazás.)* Kettő tartózkodással a bizottság támogatta.

A 28-asról döntöttünk. A 29-esről és a 30-asról nem kell döntenünk, mert azokat mi nyújtottuk be. Parancsolj, László!

ODROBINA LÁSZLÓ (Nemzetgazdasági Minisztérium): A 30-assal kapcsolatban a kormány álláspontja megint az, hogy nem támogatjuk. Itt megint egy kodifikációs aggály volt, és emiatt ugyanazzal a tartalommal, csak egy kiegészítéssel fogunk benyújtani egy zárószavazás előtti módosítót.

ELNÖK: Világos. Ebben az esetben, ha az megjelenik, akkor a bizottságnak javasolni fogom, hogy vonjuk vissza ezt a 30-as javaslatot, de addig én amondó vagyok, hogy tartsuk fent. Van-e valakinek más véleménye, hogy most vonjuk vissza a 30-ast? *(Nincs jelentkező.)* Nincs ilyen jelzés. Akkor nem döntünk róla, addig fönmarad. Van-e más kérdéstről tudomásunk, amiről döntenünk kell? *(Nincs jelentkező. – Odrobina Lászlóhoz:)* László, akár nálatok? *(Nincs jelentkező.)* Nincsen. Köszönöm szépen. Az 1. napirendi pontot lezártuk. Köszönöm szépen a részvételt.

Ezekről ma este fogunk döntenünk? Még egy pillanat! Főosztályvezető úr tájékoztatott arról, hogy a zárószavazásra a brüsszeli eljárás miatt feltehetően május végén, június elején kerül sor, mert határon átnyúló szolgáltatásokról van szó, ezért a zárószavazással megvárjuk a Bizottság véleményét, ami vagy abban fejeződik ki, hogy nem mond semmit, és akkor nincs kifogása, vagy valamely kifogást megfogalmaz, azaz zárószavazás előtti módosító javaslat benyújtására aránylag bő időnk van, ha jól értjük a dolgot. *(Odrobina László: Igen.)* Jó, köszönjük szépen. Tájékoztatásul csak ennyit.

Tájékoztató a Tempus Közalapítvány által koordinált oktatási programokról

A következő, második napirendi pontunk: tájékoztató a Tempus Közalapítvány által koordinált oktatási programokról.

Tisztelettel köszöntöm Csernus Sándor elnök urat és Tordai Péter igazgató urat! Úgy kellene majd helyet foglalni, hogy a mikrofon tudja rögzíteni a jegyzőkönyv számára az elhangzottakat, és be is kellene majd azt kapcsolni. *(Megtörténik.)* Egy fegyelmezett, összefogott anyagot kaptunk, amely nem több mint ötoldalas, és van egy hosszabb, részletes tanulmányozásra is módot adó 37 oldalas anyag, illetve itt egy vetített képes előadásban lesz részünk, amely után a képviselő urak és hölgyek megfogalmazhatják a kérdéseiket.

Tessék parancsolni, elnök úr, igazgató úr; nem tudom, ki kezdi. *(Jelzésre:)* Elnök Úr!

Dr. Csernus Sándor szóbeli kiegészítése

DR. CSERNUS SÁNDOR elnök (Tempus Közalapítvány): *(Előadásához projektort használ.)* Köszönöm. Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Képviselő Hölgyek és Urak! Szeretném mindenekelőtt megköszönni azt a lehetőséget, hogy a Tempus Közalapítvány eddigi munkájáról tájékoztatást adhatunk. A közalapítvány munkájában én magam kezdetben mint egyetemi oktató, később mint a kulturális diplomácia területén dolgozó ember vettem részt, az elmúlt időszakban, illetve két éve vagyok a Tempus Közalapítvány kuratóriumának az elnöke.

ELNÖK: Elnök úr, egy kicsit közelebb kellene húzni, amennyit enged ez a gépezet; így kényelmesebb is és hangosabb is. *(Megtörténik.)* Köszönöm szépen.

DR. CSERNUS SÁNDOR elnök: (Tempus Közalapítvány): A Tempus Közalapítványról szeretnénk egy rövid tájékoztatást adni, olyan kontextusban, hogy egyrészt a kiküldött anyagot, gondolom, valamennyien megkapták, másrészt pedig megosztottuk a feladatot Tordai Péter igazgató úrral, aki az irodát vezeti, és akik az anyagot előkészítették a mostani összefoglalóra is.

A Tempus Közalapítvány munkájáról. 1996-tól kezdődött ez a munka az oktatásért felelős miniszter szakmai felügyelete alatt, olyan célokkal, mint a magyar oktatás és képzés vonatkozásában az EU-tagságból adódó feladatok elvégzése. Ez egyszerűnek tűnik így indulásnak, de nyilván egy óriási feladatot vállalt fel akkor az iroda. A célok között hangsúlyosan fogalmazódott meg az esélyegyenlőség kérdésköre, a feladatok között pedig a pályázati programok lebonyolítása volt, egyfajta tudásközpont létrehozása, és különböző képzések indítása. A Tempus Közalapítványnál ily módon mintegy 17 esztendő tapasztalat gyűlt össze, egy olyan országos hálózata alakult ki a Tempus Közalapítvány partnerrendszerének, amely döntően különböző felsőoktatási intézményekben helyezkedik el, de átfogja a civil szférát, az oktatás egész területét. Úgy tűnik, hogy ez alatt az idő alatt egy átlátható, szabályos működés rendszerét sikerült kialakítani, és igyekezett a közalapítvány kezdettől fogva megfelelő szakmai színvonalon dolgozni, és ezt nemzetközi összehasonlításban is igyekezett folyamatosan ellenőrzés alatt tartani.

A kiterjedt nemzetközi és hazai kapcsolatrendszere – látni fogják a későbbiekben – folyamatosan növekedett és stabilizálódott, s emellett az iroda számos olyan programban vett részt, amelyben a proaktivitásra kellett és lehetett számítani. Kialakult egyfajta stabilitás ez alatt az idő alatt, és egyfajta folyamatos innováció eredményeként, mondhatni azt, hogy egy folyamatos megújulás is bekövetkezett. Talán az anyagban is szerepel – de ha nem, Péter még talán hosszabban, részletesebben tud erről beszélni –, hogy az Európai Unióval való együttműködés során évenként köt az iroda szerződést az Európai Unióval. Az iroda mint partner kijelölése hét évre szól, az uniós ciklusoknak megfelelően zajlik. Ez a hét év, a mostani hét esztendő most ez év végén telik le, nyilván igazodva az uniós ciklushoz.

Szeretném itt megragadni az alkalmat, hogy megköszönjem azt a támogatást, amelyet a Tempus Közalapítvány az oktatási bizottság részéről is kapott az elmúlt esztendőben, esztendőkből, és egyben a részletes és néhány elem pontosabb bemutatása érdekében szeretném átadni a szót Tordai Péternek. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük szépen.

Tordai Péter szóbeli kiegészítése

TORDAI PÉTER igazgató (Tempus Közalapítvány): *(Előadásához projektort használ.)* Köszönöm szépen. Elnök Úr! Hölgyeim és Uraim! Először röviden a legnagyobb feladatcsomagunkról, a pályázati programokról. Ezek közül is a legfontosabb, a magyar költségvetéssel futó program az egész életen át tartó tanulás program. Ez egy belső európai

uniós program. Ami érdekes, hogy a magyar intézmények még 2004, az uniós csatlakozás előtt már teljes jogú tagként kapcsolódhattak be ebbe a programba, tehát amikor 1998-1999-től holland, német, osztrák iskolákkal működtek együtt, azt már nem valamiféle segélyezeti pozícióban, „a Nyugat megmutatja, mit hogyan csináljunk” pozícióban tettek, hanem abban a pozícióban, hogy gondolkozzunk együtt, mit, hogyan lehet hatékonyabban elérni Európában.

Ez, ha úgy tetszik, egy ernyőprogram, amely az oktatás valamennyi alágazatát lefedi; mint a dián látszik, van egy nagyon jelentős közoktatási vonatkozása. Ha önök egyéni képviselők, vélhetően a körzetükben van Comenius-os projekt valamelyik iskola, vagy akár óvoda részéről. A legismertebb a felsőoktatási komponens, az Erasmus – erről még lesz szó a későbbiekben –, van egy elég jelentős, a forrásoknak jó negyedét elvívó szakképzési komponens, a Leonardo-programok, illetve a legkisebb, de dinamikusan növekvő felnőtt tanulási komponens, a Grundtvig. A program jó részét nemzeti szinten valósítjuk meg. Itt jönnek szóba azok a nemzeti irodák, amelyekről elnök úr említést tett. Magyarországon erre a szerepre a Tempus Közalapítványt kérte fel hét évvel ezelőtt az oktatási miniszter. Fontos elem, hogy a pályázati igények lényegesen meghaladják a rendelkezésre álló forrásokat. Körülbelül két és félszer annyi pályázatunk érkezik, mint amit a pályázati keretek lehetővé tesznek a támogatás céljából.

A pályázati tevékenységeket két csoportra lehetne osztani, egyrészt az egyre többet emlegetett úgynevezett mobilitásra. Ez jelent külföldi tanulmányi időszakot, egyetemisták dominánsan egy-egy félévet külföldön tanulnak, vagy szakmai gyakorlaton vesznek részt, egyetemisták mellett például szakközépiskolás vagy szakiskolai tanulók is pár héttől akár féléves időtartamig, csereprogram közoktatási tanulók számára bilaterális vagy multilaterális alapon, és igen nagymértékben, évente akár 3-4 ezer főt érintő módon pedig tanárok, közoktatásból, szakképzésből és felsőoktatásból vesznek részt külföldi továbbképzésen, szakmai programokon, csereprogramon, tanulmányúton.

A másik nagy blokkja a pályázati programoknak pedig intézményi együttműködések jelent. Ezek egy része kisebb volumenű, iskolák közötti együttműködés, leginkább az együttgondolkodásnak, egymástól tanulásnak a jegyében, partnerséginek nevezhető projektek, de van nagyjából egy tucatnyi innovációtranszfer típusú, tananyagfejlesztő, módszertani fejlesztő, bevált megoldásokat átvevő szakképzési komponens, illetve a nagy volumenű nemzetközi együttműködésekben, hálózatokban is részt vesznek a magyar intézmények. Nagyjából ennyire tarka a kép.

A következő dián a pályázati kereteknek lehet látni az alakulását. A hétéves programszakasz utolsó évéhez érkeztünk idén. Ezalatt jelentősen, majdnem 60 százalékkal megnőtt a pályázati keret euróban értve is, és mostanra 24,5 millió euró fölé, tehát 7-7,5 milliárd forintos kerettel azonos értékűvé vált. Ezt teljes mértékben az Európai Unió biztosítja a hazai költségvetéstől függetlenül. Mint mondtam, túlpályázás van, ebből adódik, hogy a keret lekötése száz százalékos, és a beszámolókat feldolgozása után, a projektek befejezésével is azt mondhatjuk, hogy 95-97 százalékos a tényleges felhasználás. Azt gondoljuk, ez igen jó mutató.

A következő dia azt mutatja, hogy a leglátványosabb, úgynevezett mobilitási komponens milyen számokkal jár. Összeadtuk egy-egy évben az összes célcsoportot, aki ebben a programban részt vehet, és így jött ki az, hogy 2012-es pályázati keretéről már közel 15 ezer fő mozdul meg egy-egy évben. Ebben benne vannak az egyetemisták közel 4500-an, akik tanulni vagy szakmai gyakorlatra mennek, benne vannak a közoktatásból a tanulók, jó 2,5 ezer tanuló, benne vannak a tanárok, csak a felsőoktatásból vagy ezren, szakiskolai, szakközépiskolai tanulók közel kétezren, tehát így áll össze a 15 ezer fő, aki egy-egy évben személyesen is bekapcsolódik a programokba. Úgy gondoljuk tehát, hogy ebből a forrásból egy nagyon-nagyon széles kört lehet egyéni, személyes szinten is elérni, és ha megnézzük, a kumulatív számok is elég jelentősek, hiszen 2000 óta mintegy 40 ezer magyar hallgató vett

részt – ezek csak a magyar hallgatók természetesen –, és 13 ezer tanuló a szakképzésből vett részt ezekben a programokban. Úgy gondoljuk, hogy ez egy nagyon-nagyon jelentős részvétel, tehát van hova nyúlni, van mire alapozni a folytatás vonatkozásában.

Ez a dia, amit most látnak, annyiban érdekes, hogy mivel a program alapvetően a kiutazást támogatja, kevesebb szó esik a befelé érkezésről. A magasabb adatok azt mutatják, hogy hányan utaztak ki Magyarországról. Itt látszik, hogy a program indulásától kezdve, amikor még 900 alatt volt a bevont egyetemi hallgatók száma – ez csak a hallgatókat mutatja –, hogyan jutottunk el a közel 4400-as szintig a tavalyi befejezett tanévig. A másik adat viszont a Magyarországra érkező Erasmus-os hallgatóknak a számát mutatja. Látjuk, hogy a program indulásakor közel háromszoros különbség volt, tehát annyival többen utaztak Magyarországról, mint ahányan érkeztek, viszont a különbség egyre inkább csökkent, odáig, hogy most már jó 80 százalékát kiteszi a beérkező hallgatóknak a száma a kiutazókhöz viszonyítva. Mintegy 3700, a programban részt vevő országból érkező hallgató dönt tehát úgy, hogy egy-egy szemesztert Magyarországon tölt el a program keretében, zömében egyébként angol vagy német nyelvű kurzusokon vesznek részt. Úgy gondolom, hogy ez egy jó bázis ahhoz a kormányzati célkitűzéshez, amely egyrészt fizetős alapon szeretné növelni a későbbiekben a Magyarországra érkező hallgatók számát. Tudjuk, hogy sokan jönnek teljes időre képzésre, és közülük nagyon sokan ehhez tandíjat is fizetnek, viszont ahhoz, hogy ezt a számot tovább tudja bővíteni a kormány, jól jön ez a kontingens, akik mind elviszik a hazai felsőoktatásnak a hírét; a felsőoktatását és az országét is, hiszen azzal mennek haza, hogy Debrecenben, Pécsen vagy természetesen Budapesten milyen egyetemi élmények érték őket, egyetemi oktatók, az egyetemi kollégiumi társak vagy akár az egyes kurzusokon az ott ért élmények hatására viszik a hírt, hogy érdemes jönni még. Természetesen egy bázis továbbá ahhoz is, amit itt a „globális nyitás” ösztöndíjprogrammal a kormány most akar elindítani, hogy magyar állami pénzzel hozzunk be megint csak rövidebb-hosszabb időre olyan külföldi hallgatókat, akik aztán egy hosszú távú diplomáciai, kultúrdiplomáciai, gazdasági diplomáciai építkezésnek az alapjait tehetik ki. Úgy gondolom tehát, hogy erről kevesebbet beszélünk, de nagyon-nagyon sok hallgató érkezik Magyarországra, legalább ezer egyetemi oktató is, tehát ők is, ha úgy tetszik, a hazai felsőoktatás nemzetköziesítésének egyfajta nagyon hatékony eszközét és módszerét jelentik. A program hatásáról beszélve – hiszen egy programszakasz végéhez közeledünk –, ezt több szinten érdemes megvizsgálni. A leglátványosabb persze az egyéni szint, hogy mit profitálnak ebből azok a résztvevők, akik bármelyik programelembe bekapcsolódtak; a dián összeszedtünk ezek közül néhányat. Én úgy gondolom, hogy minden történet egyéni történet; más-más a sikerkritérium akkor, ha egyetemi hallgatókról, ha tanárokról beszélünk, mégis vannak talán közös elemek.

Előljáróban egy szót emelnék ki ezek közül, ez pedig a nyelvtudás. Ha arról beszélünk, hogy a hazai oktatásnak a képzésben általában adóssága van azzal, hogy idegen nyelven jól kommunikáló diákokat bocsásson ki, ez a program abban tud segíteni, hogy nem a nyelvet tanítja önmagában – vannak olyan elemek, amelyek plusz nyelvvórákat visznek be –, hanem olyan helyzetbe hozzák a tanulókat, ahol egyrészt ráébrednek arra, hogy a nyelvtanulás miért fontos, milyen haszonnal jár, tehát a nyelvtanulás iránti motivációt erősíti meg, másrészt maga a szituáció, hogy a projekt keretében külföldre utaznak, vagy a kiutazást megelőzően már e-mailben, Facebookon kommunikálnak leendő partnereikkel. Ez nagymértékben támogatja éppen azt a részt, ami itthon gyengébb, hogy használjuk a nyelvet, ne csak tanuljuk, tehát valós élethelyzetben. Külön kiemelném ezen belül azt a szituációt, amikor a szakmai gyakorlatra mennek, hiszen az ráadásul a munkahely által megkívánt kommunikációs helyzeteket, szókinccset is jelenti.

A program kapcsán felmerül, hogy mennyire elitista ez a program. Biztos, hogy az Erasmus vonatkozásában vannak adósságaink, tehát tény, hogy a program által adható támogatás nem képes teljes körűen fedezni a kint tartózkodás költségeit. Nagyjából most az

átlagos Erasmus-os hallgató 370 eurót kap egy hónapra, és körülbelül 500 a tényleges költség, tehát a családnak nagyjából még a költség egyharmadát kell állnia. Hozzáteszem, hogy erre korábban, még 2001-ben és 2002-ben úgy volt megoldás, hogy az akkori Oktatási Minisztérium kiegészítő szociális célú támogatást tudott berakni a programba, és akkor csak a hátrányos helyzetű tanulók kaphattak kiegészítő forrást, de költségvetési okokból a későbbiekben ez megszüntetésre került. Esetleg ebben érdemes gondolkozni a továbbiak szempontjából. Van viszont olyan programelem – és ez a legkritikusabb szakképzés –, ahol a résztvevő tanulók 45-50 százaléka kimondottan hátrányos helyzetű tanuló, és ezért a résztvevő projektekben magasabb támogatást is tudunk az átlagosnál megítélni. Nagyon lényeges, hogy összességében nem mondhatjuk azt, hogy elitista program lenne, hogy valamiképpen a társadalom felsőbb köreiből kerülhetnének csak ki a résztvevők.

Fölraktam egy-két olyan idézetet, amelyek arról szólnak, hogy éppen a dián látható két Erasmus-os hallgató esetében miért volt fontos a kiutazás. A tavalyi évben, a program 25. évfordulója alkalmából volt egy Erasmus szabadegyetemnek nevezett sorozatunk, ahol volt Erasmus-os, ma már befutott gazdasági szakemberek, kutatók, fiatal tudósok számoltak be arról, hogy hol tartanak az életpályájukban, és abban milyen szerepe volt az Erasmusnak. A sort lehetne akár folytatni Bakos Piroskával is, nagy televíziós újságíróval, aki a tavalyi évben az egyik nagykövete volt a programnak Magyarországon, vagy Somlai-Fischer Szabolccsal, aki a Prezi magyar prezentációs programnak, szoftvernek az egyik atyja – éppen Svédországban szerzett fontos impulzusokat a program kifejlesztéséhez –, beszélhetnénk kutatókról, akiknél az első lökést a program adta meg, de természetesen a tanárok vagy a szakképzésben tanulók részéről is hosszasan lehetne itt a sort bővíteni.

Az a tapasztalatom éppen az utolsó kör kapcsán, hogy a Leonardo, tehát a szakképzési résztvevő diákoknak körülbelül a fele a programmal jár először külföldön, tehát ennek megint csak a kulturális, személyiségformáló hatása is rendkívül jelentős. Beszéltünk olyan Szekszárd környéki roma tanulóval, aki a családjában először jut szakképesítéshez, de ő már Németországban járt szakmai gyakorlaton az iskola szervezésében. Az is fontos, hogy a programok zöme intézményi alapon szerveződik, tehát ha úgy tetszik, egy intézményi támogatás, mentorálás, garancia áll az egyes tanulók mögött, és nem egyedül kell nekik a program nem könnyű feladatával megküzdeni. Természetesen nagyon fontos hatást tudunk azonosítani intézményi szinten. Éves szinten, mivel a projektek jó része nem egy, hanem inkább kétéves, tehát egy-egy évben 400-500 párhuzamosan futó projektről beszélhetünk, ha együttesen számoljuk a közoktatást, szakképzést, felnőtt tanulást, vannak visszatérő pályázók, ahol azt mondhatjuk, hogy az egymást követő projektek hatására ténylegesen gazdagodik az iskola módszertani repertoárja, a kitekintése, a külföldi kapcsolatrendszere lényegesen szélesebb a program végeztével, mint azt megelőzően. Természetesen minden jelentős felsőoktatási intézmény részt vesz a programokban.

Összességében azt gondoljuk, hogy abból az évi 7-7,5 milliárd forintból, illetve annak megfelelő euróösszegeből egy nagyon komoly folyamatos innováció valósul meg az oktatásban, ami helyi intézményi szinten adja a legfontosabb impulzusokat, és talán pont ezért nagyon hatékony, nagyon rugalmas, és a helyi igényekre tud reagálni, hiszen minden iskola azt hozza ki a programból, amit fontosnak gondol. Ha egy magyar iskola számára az fontos, hogy '88 kapcsán német és francia iskolákkal beszélje át a közös történelmi múltnak az elemeit, akkor erre fog összpontosítani; ha egy másik iskola számára az a fontos, egy műszaki szakiskoláról lévén szó, hogy külföldi partnerekkel közösen építsenek működőképes villanyautót a tervezéstől a kivitelezésig, és a záróprojekt-találkozón együtt helyezték ütembe, akkor arra fognak benyújtani projektet. Mindenképpen fontos erénye, értéke ennek a programnak, hogy a helyi igényeket és a lehetőségeket nagymértékben figyelembe tudja venni.

Hogy néz ki ehhez a költségvetési oldal? Nagyjából árfolyamfüggően 7-7,5 milliárd forint, amiről éves szinten pályázati keretként beszélünk, ehhez az Unió még ad egy támogatást, a pályáztatás költségeihez is, és a hiányzó összeget kell hazai forrásból biztosítani. Az elmúlt két évben, tehát az idei évben és a megelőző évben – többek között az oktatási bizottságnak köszönhetően – ez a központi hazai költségvetésből történt. Ennek hazai költsége nagyjából 180 millió forint, amely a pályáztatásnak ma körülbelül az egyharmada, a pályázati keretnek pedig alig 2,5 százaléka, tehát úgy gondolom, hogy viszonylag kevés hazai költségvetési forrásból lehet jelentős eredményeket elérni.

A most látható dia azt mutatja, hogy a pályáztatás költségei hogyan oszlanak meg az európai uniós, illetve a hazai források között. Látszik, hogy ez 2007 óta, amikor egy kicsit nagyobb volt a hazai szerepvállalás a pályáztatás költségeiből, jelentősen megfordult. Ez részben persze az euróárfolyammal, részben pedig a 2009-től kialakult pénzügyi helyzettel áll összefüggésben. A program az év végével zárul, viszont közvetlenül a döntés előtt állunk a következő hét év vonatkozásában; várhatóan három hónapon belül az Európai Parlament és a Tanács megállapodik a folytatásról. A név még nem egészen bizonyos, a legesélyesebb az „Erasmus mindenkinek” megnevezés, hiszen ez az a programelem, amit talán a legtöbben ismernek. Annyival lesz még bővebb, hogy az ernyőjelleg, az integrált jelleg tovább folytatódik, és az ifjúságpolitika is – ami most egy külön programban fut – bekerül egy nagy közös program alá. Bizonyára értesültek róla, hogy az Unió nagy költségvetése vélhetően valamelyest szűkebb költségvetési kerettel fog futni, bár itt az Európai Parlament befogadta az ezzel kapcsolatos konszenzust, de a szűkülő keret mellett is abban egyetértettek, hogy az oktatási komponens és ez a program kapjon ebben a hét évben nagyobb forrást, mint a megelőző hét évben. Pontos összeget még nem lehet látni; a legambiciózusabb európai bizottsági számok 70 százalékos növekedésről, a szerényebbek körülbelül 40-45 százalékról szólnak.

Végül egy másik pályázati program, ami nem európai uniós, hanem egy közép-európai, a tagállamok döntésén alapuló program, az úgynevezett CEEPUS, kibontva közép-európai felsőoktatási csereprogram. Magyarország ennek a programnak az alapítója volt még a '90-es évek első felében. A lényege az, hogy a felsőoktatásban tanárok és hallgatók utaznak a résztvevő országokban rövidebb-hosszabb, dominánsan legfeljebb egy-másfél hónapos programokra. A dia azt mutatja, hogy a magyar szerepvállalás, ami itt az előzőekhez képest fordított logikájú, tehát itt minden tagállam a fogadásra tesz felajánlást, hogy hány hónapra érkehetnek hozzá más országból, így 2006-tól 2009-ig, 2010-ig 550 hónap volt, aztán a pénzügyi válság következtében ennek le kellett mennie 315 hónapra. Ez egyrészt azért sajnálatos, mert hazai külpolitikai prioritás ezzel a régióval való együttműködés, ráadásul a határon túli magyarok is elég jelentős részben azok között vannak, akik be is érkeznek, tehát valószínűleg érdemes lenne azt a mondjuk plusz 20 millió forintot éves szinten erre fordítani, ami ahhoz kellene, hogy legalább a korábbi szintet elérjük.

Ehhez még egy impulzus. Ez a dia azt mutatja, hogy az egyes résztvevő országok hány fogadási hónapot vállalnak. Világos, hogy Ausztria lesz a legnagyobb 1100 hónappal, de azután Szlovákia, Lengyelország, Csehország és most már Románia, Szlovénia, sőt Horvátország, Bulgária is jelentősen megelőz minket, tehát a 315 hónapos felajánlás az gyakorlatilag Szerbiával, Montenegróval összemérhető. Valószínűleg ez nem egy szerencsés állapot, az elmúlt pár év pénzügyi megszorításának a következménye. Érdemes lenne ebből kilépni, nem igényel nagyon nagy forrást, hanem csak körülbelül 20 millió forintot.

Végül – nem szeretnék hosszasan beszélni – pályáztatáson kívüli feladatokról. Ez az ábra azt mutatja, hogy milyen egyéb megbízásokat lát el a közalapítvány az oktatási tárcával való együttműködésben, általában vagy az ő direkt felkérésükre, de legalábbis az ő engedélyükkel. Ezek részben olyan uniós szakpolitikai kezdeményezéseknek, mint a bolognai nemzeti hálózatnak a működtetése vagy a külföldi tanulmányi és szakmai gyakorlatos

időszakoknak az átláthatóságát, elismerését elősegítő Europass-dokumentumcsaládnak az elősegítése, vagy további olyan pályázati programoknak az információs tevékenysége, az Erasmus Mundus például vagy a Tempus-program, amelynek a pályáztatását az Unió központilag intézi, de az információs tevékenységet egyes tagállamoknak kell elvégezniük. Közülük néhányat emeltünk ki a következő diára. Egyet említenék, ami a kutatói, a tudományos pályának a népszerűségét szolgálja, ez a kutatók éjszakája, ahol gyakorlatilag az összes jelentősebb egyetemmel együttműködve egy-egy évben most már szeptember utolsó péntekének éjszakáján egy közel ötvenezer embert megmozgató nagy eseményt szervez a közalapítvány, vagy a Campus Hungary programot, ami a felsőoktatás nemzetköziesítését segíti elő; a Balassi Intézet főpályázó szerepe mellett konzorciumi tagként vesz részt a Tempus Közalapítvány.

Végül egy-két olyan téma, amit az oktatási minisztérium megbízásából támogatunk. Különösen érdekes lehet itt a „híd az oktatás és a munkaerőpiac között”, vagy az „esélyteremtés szakképzéssel” program, az elmúlt év, illetve az idei év projektjei, ahol európai uniós társfinanszírozással hazai vagy nemzetközi konzorciumban valósítunk meg programokat. Igazából a következő diákon majd láthatóak azok az oldalak, ahol ezekkel kapcsolatban további információk is elérhetőek lesznek.

Egy dolgot szeretnék még megmutatni, egy diát, amely azt mutatja, hogy valamennyi, Tempus Közalapítvány által megvalósított program, tehát a pályáztatás költségei, a CEEPUS esetében a pályázati keretek költségei, a szakmai projekteknél azoknak a hazai önrésze összességében a hazai adófizetőknek mennyi pénzébe került 2007-től kezdve. Szeretném elmondani, hogy 2009 közepéig a központi költségvetés mellett a Munkaerő-piaci Alap is elég jelentős szerepet vállalt a program finanszírozásából, 100 millió forinttal éves szinten eljutottunk a 132 millió forintig, viszont 2009-től, amikor pénzügyi nehézségek miatt az alap is szűkösebb lett, onnantól kezdve ez egy nagyon komoly finanszírozási gondot jelentett, tehát egyszerűen a központi költségvetés nem tartalmazta azokat az alapvető forrásokat, amelyek a program megvalósításához szükségesek. Jól látszik, hogy itt egy elég erős lejtmenet állt be, és 2011 végén az oktatási bizottság ebből segített kitörni, amikor a 2012-es költségvetés tárgyalásáról volt szó, és ennek köszönhetően mind a 2012-es, mind a 2013-as költségvetés az összes hazai forrást egy helyről, a központi költségvetésből biztosítja mind a nagy uniós programhoz, mind a CEEPUS-hoz, mind a kisebb szakmai programokhoz. Ez egyrészt azért szerencsés, mert átlátható, illetve a programok fölötti szakpolitikai ellenőrzés, az oktatásért felelős tárca és a forrás egy helyen van. Nagyon kérjük az oktatási bizottságot, hogy segítsenek abban, hogy ez a gyakorlat a következő években is fenn tudjon maradni. A megelőző évben nagyon méltatlan, nagyon nehézkes volt a helyzet, a tárca részéről maradványösszegekre kellett hagyatkozni, nem átlátható, volt egy-két nagyon nehéz pénzügyi év, és úgy tűnik, hogy ennek sikerült véget vetni a bizottságnak köszönhetően.

Az utolsó előtti dia gyakorlatilag azt mutatja, hogy a programnak van egy elég nagy hazai láthatósága. Ez nem mind a Tempusnak köszönhető, hiszen az egyes pályázó intézmények maguk is érdekeltek abban, hogy a helyi médiában legalább megmutassák azt, hogy milyen eredményekkel jártak a programok, de úgy gondoljuk, hogy ez is fontos ahhoz, hogy jó, transzparens módon képet lehessen kapni arról, hogy összességében ezek a jelentős források hogyan hasznosulnak, mire mennek el. Mi ezzel együtt úgy gondoljuk, hogy a döntéshozókat talán még inkább képbe kellene hozni, hogy amit annak idején elindítottak, az most hol tart, hova jutott. Ezen a dián pedig néhány, Tempus által fenntartott honlap van, amelyek az egyes kérdések kapcsán további információkat tartalmaznak. Köszönöm szépen a figyelmüket, elnök úr, hölgyeim és uraim. Ha van kérdés és van rá mód, akkor szívesen válaszolok.

ELNÖK: Köszönjük szépen. Itt van előttünk az írott anyag is. Egy valóban összefogott ismertetőt kaptunk. Van-e kérdés, észrevétel, megjegyzés? István, parancsolj!

Kérdések, hozzászólások

DR. HILLER ISTVÁN (MSZP): Én az írásos anyagot, meg amit most itt a közalapítvány két vezetője elmondott és bemutatott, fontosnak és jó színvonalúnak látom, olyannak, amely tükröz immáron több mint fél évtizedet, annak az összes változását. Azt a közalapítvány munkájáról a saját tapasztalataim alapján elmondhatom, hogy a finansziális lehetőségeket mindig úgy tudták kihasználni, hogy a legjobb színvonalat tudják nyújtani, miközben – ahogy ezt láttuk – a finansziális lehetőségek változtak.

A múlt bemutatása mellett valóban izgalmas az a vita, ami folyik Brüsszelben, Strasbourgban az Erasmus jövőjével kapcsolatban, egyáltalán az európai mobilitás kérdésének vitája, ami mégiscsak az egyik alapelv volt, amiért ezt az egész Uniót az alapítók összehozni gondolták. Nem is a százalékos arány most a lényeg, mert azt innen nem fogjuk tudni eldönteni, annak az alkalmazkodóképességnek azonban nagy jelentőséget tulajdonítok, amiről most hallottunk, tudniillik amennyiben ez változik – ha változik –, akkor csak növekedni fog. Az „Erasmus mindenkinek” projektről valóban a nettó befizetők döntő többsége egyetért; az elmúlt hetekben éppen ebben az ügyben jártam én is egy ilyen vitán. A mérték nincs meg, de hogy a mobilitást szolgálva ez bővüljön, ez azt gondolom, hogy számunkra fontos dolog. Abba ne menjünk bele, hogy miért csökken a Magyarországra irányuló külföldi hallgatók száma, akár a közép-európai régióban – szerintem ez egy fontos rész –, meg egyáltalán hogyan alakul ez. Amikor a CEEPUS-t néztük...

ELNÖK: István, nem csökken, hanem nő.

DR. HILLER ISTVÁN (MSZP): Az a felajánlott hónap volt. Mindenesetre én úgy látom, hogy ha az elkövetkező időszakra úgy tud a közalapítvány alkalmazkodni, hogy az európai uniós hozzájárulás, a program egészének működtetése nő, tehát a lehetőségek bővülnek, és ezt a színvonalat hozza, akkor jó irányba jár. Az egész hozzászólásom egy tulajdonképpeni elismerés, hogy úgy gondolom, hogy ez az egész tevékenység fontos és rendben van.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Dóra, és aztán alelnök úr, Pószán László. Parancsolj! Dúró Dóra!

DÚRÓ DÓRA (Jobbik): Köszönöm szépen, elnök úr. Köszönjük szépen a valóban nagyon részletes és színvonalas beszámolót. A következő lenne az elsődleges kérdésem. Néhány visszajelzést itt megismertettek velünk. Melyek azok az inkább negatív vagy kritikusabb visszajelzések vagy javaslatok a programokban részt vevők részéről, amelyekre úgy gondolják önök is, hogy érdemes lenne figyelni és változtatni a jövőben, illetve a konkrét megvalósulások esetében mennyire találják hasznosnak a hallgatók – persze nemcsak ők, hanem mindenki, aki részt vesz ebben a programban –, illetve mi az, amiben hiányérzetük volt, nyilván a pénzen kívül, amin úgy érzik, hogy változtatni kellene. Köszönöm.

ELNÖK: Én is köszönöm. Pószán László!

DR. PÓSZÁN LÁSZLÓ (Fidesz): Egy kérdésem lenne a közép-európai együttműködés ügyét illetően. Iksz hónap felajánlás van az egyik, másik, harmadik ország részéről; ezt eddig értem. Ha a tényleges igénybevétel oldaláról közelítjük meg, kitöltik-e ezeket a felajánlott hónapokat; nemcsak azt, hogy Magyarországra hányan jönnek, hanem Magyarországról

hányan mennek ki, kitöltik-e, vagy kitöltötték-e korábban? Azért kérdezem ezt, mert amit én látok, inkább az egyetemi ifjúság körében, az döntően arról szól, hogy Tempus-, Erasmus-ösztöndíjakat próbálnak igénybe venni német, angol, ilyen nyelvismeretek birtokában, míg a közép-európai térség vonatkozásában sok esetben az a probléma óhatatlanul fennáll, hogy nem tudnak románul, bolgár vagy lengyel, cseh és hasonló nyelveken. Ezért bennem óhatatlanul az a következtetés alakult ki, hogy az ilyen típusú együttműködések pénzügyi keretének az igénybevétele valószínűleg talán kevesebb lehet, mint amit el lehetne érni. Ezen a területen van-e mód és lehetőség arra, hogy ne feltétlenül a fogadó ország nyelve legyen egy meghatározó elem – valljuk be őszintén, nem sokan tanulnak cseh nyelvet Magyarországon, de román nyelvet sem sokat, tisztelet a kivételnek természetesen –, hanem akár a rövidebb látogatások esetében mondjuk angol vagy egyéb ilyen érintkező nyelveket előtérbe helyezni? Talán ez nagyobb lökést tudna adni, de ha rosszul látom ezt, akkor elnézést kérek, csak kíváncsi lennék az adatokra. Köszönöm.

ELNÖK: Nekem is lenne pár kérdésem. Az egyik: szó volt arról, hogy két és félszeres, közel háromszoros a pályázók aránya – 2400-as és 900-as szám rémlik –, így aztán sok az elutasított; bár ez nem olyan sok, ez egy normális arány. Felvetődik, hogy kik döntenek, milyen elvek alapján. Jó lenne, ha erről hallhatnánk pár szót.

A második ilyen kérdés. A nemzeti költségvetési rész nem volt túl nagy, legalábbis ami az Erasmust, Szókratészt, Leonardót, ezeket illeti; 180 millió forint rémlik. Volt-e olyan eset, hogy ennek szűkössége miatt nem tudtunk igénybe venni uniós támogatást? Úgy vettem ki, hogy nem volt, mert 97-98 százalékos volt a lehívás. Nyilván a hazai munkát, a pályáztatás színvonalát talán megnehezítette a költségvetés szűkössége, de uniós támogatás nem maradt lehívatlan emiatt. Jól értem-e?

Felmerült ez a kiegészítő ösztöndíj a hátrányos helyzetűek számára, ami tíz évvel ezelőtt két évig volt. Indokolt-e most ezt a kérdést újból felvetni az új tervezési szakaszban, hiszen itt egy 2014-2020-as tervre készülünk? Elitizálóak-e a Tempus-, illetve az Erasmus-programok vagy nem elitizálóak, hozzáférnek-e a hátrányosabb helyzetű hallgatók, hiszen maguk az ösztöndíjak nem fedik le teljes egészében a kint tartózkodás költségeit, illetve ha fel tudja idézni, hogy akkor ez mekkora költségvetési forrást igényelt anno, tíz évvel ezelőtt, bár a számok azóta módosultak, illetve a Campus Hungaryben konzorciumi tag a Tempus. Mi a szerepe ebben? Talán egy pár szót erről a Campus Hungaryról mondhatnának, mert nem biztos, hogy képből vagyunk. Köszönöm szépen. Az elszivárgó képviselők számát látva rövid, feszes válaszok a tanácsosak. Tessék parancsolni!

Tordai Péter válaszadása

TORDAI PÉTER igazgató (Tempus Közalapítvány): Köszönöm. Talán akkor sorrendben haladva válaszolnék. A pályázatok mindig beszámolóval fejeződnek be, ahol pedig egyéni mobilitási ösztöndíj típusú pályázatról van szó, ott nemcsak a szervező intézmény, hanem a résztvevő is készít egy ilyen beszámolót, tehát ha úgy tetszik – amit a képviselő asszony kérdezett, hogy mennyire van képünk arról, hogy milyen véleménnyel jönnek vissza a pályázók –, azt kell mondanom, hogy statisztikailag feldolgozott véleményekkel állunk szemben.

Természetesen érdekes, hogy az összelégedettség nagyon-nagyon magas, tehát a résztvevők 80-90 százaléka elégedett vagy kimondottan elégedett a programokkal, és a fennmaradó néhány százalék az, ahol több észrevétel van – itt szállásról, egyes oktatásoknak a színvonalával kapcsolatos észrevételekről lehet szó –, de igazán rendszerszintű problémáról nem nagyon beszélhetünk, talán itt az Erasmus-hallgatók egy része esetében a kiegészítő támogatás, amire majd visszatérek, ami érdekes lehet.

Ami fontos, hogy ezeknek a programoknak az adminisztrációja, ahhoz képest, amit itthon a TÁMOP-ban megszoktunk, sokkal egyszerűbb, tehát ha úgy tetszik, egy ilyen pályázóbarát rendszerről beszélhetünk, ahol az egyik feladatunk az, hogy azokat a kisiskolákat, azokat a hátrányos helyzetű intézményeket is felkészítsük a pályázat elkészítésére és megvalósítására, akiknek nincsen rutinjuk, tehát ilyen szempontból egy nagyon-nagyon szerencsés pályázattípus, amit a Tempus vihet. Nem nagyon tudok tehát ilyen hiányérzetekről vagy jelentős kritikus elemekről beszélni.

Amit Pószán képviselő úr kérdezett a CEEPUS kapcsán: fontosak itt az arányok. Az Erasmusszal utazik 4350 hallgató egy évben. A kiküldött rövid írásos anyagnak a 4. oldalán van egy kicsike CEEPUS-táblázat, ahol jól látszik, hogy 134 kiutazó hallgatónk és 120 oktatónk volt. Ez is egyébként valamelyest visszaszorult, azért, mert a magyar fogadás kevésbé volt nagyvonalú, mint pár évvel korábban, de akkor is csak 250-300 főről beszélhetünk, tehát mások a léptékek. A program nem teszi kötelezővé a fogadó ország nyelvének használatát, ezzel együtt a bölcsészkarok cseh, lengyel szakosai persze ott vannak a résztvevők között, de az egyik cél az, hogy a nyelvet nem beszélők látásmódját is kitágítsák, tehát ha a fogadó fél közép-európai országban angol nyelvű kurzussal rendelkezik, arra is igénybe lehet venni a programot.

A keretek kihasználása érdekes módon itt nem száz százalékos. Ennek az egyik oka éppen az volt, hogy volt néhány évünk, amikor nemcsak a finanszírozás nagysága volt problémás, hanem az ütemezése is, tehát hogy nagyon későn tudott a tárca olyan maradványösszeget találni, amivel a program költségvetését meg tudtuk kapni, és közben egyetemeknek kellett volna meghitelezni. Ezért is volt fontos, hogy ez a döntés annak idején megszületett. Meglepő módon tehát csökkenő költségvetés mellett volt egy hiány, de ez inkább pályázattástechnikai és finanszírozási okból és nem érdeklődés hiányából fakadt. Úgyhogy én úgy gondolom, hogy ez a jó értelemben vett kettős látás, ami persze a fősodor, az angol és német nyelvű célszörzörök, de mellette a közép-európai identitású térségnek a figyelemmel kísérése, és ennek a kihasználása fontos a továbbiakban is.

Kik döntenek a pályázatokról? – kérdezte elnök úr. Itt van egy nagyon nagy kontinuitás a program kezdetétől fogva. Az a döntés született a mindenkori kuratórium részéről a tárca jóváhagyásával, hogy még ott sem alkalmazzuk a belső bírálók eszközét, ahol az egyes pályázati típusokban az Európai Bizottság ezt lehetővé tenné, tehát nálunk minden pályázattípus esetében külső szakértők ítélete alapján kerülnek a pályázatok pontozásra, és valójában ezek után már csak a „hol húzzuk meg a támogathatóságnak a szintjét” döntést hozza meg a kuratórium. Tehát külső szakértők, a szakértőszeretet pályáztatjuk, úgy lehet valaki szakértő, ha a kuratórium jóváhagyja, van egy minőségbiztosítása a szakértőnek, és ha úgy tetszik, innentől kezdve kerül képbe a kuratórium, és hozza meg maga a döntését. Van ilyen speciális eset, amikor meg más országokkal egy-egy közös döntés van, ha többoldalú együttműködésről van szó.

Jól látja elnök úr, hogy direkt, közvetlen összefüggés a hazai költségvetési szerepvállalás és a pályázati keretek kihasználása között nincsen, hiszen a pályázati keret egy az egyben az Uniótól közvetlenül érkezik, tehát amikor a hazai költségvetés szűkösebb, akkor ettől nem kezd el rögtön csökkenni a lehívható pályázati keret is. Miért fontos mégis a finanszírozás? Azért, mert az Európai Unió elég részletesen előírja, hogy nemzeti irodaként hogyan kell elvégezni a dolgunkat, tehát mik azok a támogató szolgáltatások, mik azok az átláthatóságot szolgáló elemek, mik azok a személyi feltételek, amiknek eleget kell tenni. Abban az esetben, ha ezeknek mégsem tudna eleget tenni az iroda, akkor viszont szankciók tudnak következni, tehát ha nem tudjuk 45 nap alatt elbírálni a beszámolókat, ahogy az elvárás, akkor intő jeleket kapunk az Uniótól, vagy ha nem tudjuk olyan mértékben a pályázati felhívásokat elérhetővé tenni, hogy kellően széles körben a pályázók erről tudomást szerezzenek, akkor persze annak lesz kihatása. Egyelőre ezeket el tudtuk kerülni; „egyelőre”

alatt érve a mögöttünk álló 17 évet, úgyhogy ez egy jó állapot volt. Ezzel együtt baj lenne, ha a hazai hozzájárulásnak az aránya tovább csökkenne a továbbiakban, tehát úgy gondolom, hogy a korábbi 50-50 százaléktól eljutottunk a kétharmad-egyharmad szintjéig; nem nagyon látok itt mozgásteret a további csökkenés vonatkozásában.

A 100-150 millió forintról volt szó csak az Erasmus kiegészítő támogatás vonatkozásában 2001-ben, 2002-ben; persze ez mai értéken egy más összeget jelentene. Úgy gondolom, hogy érdemes újra felvetni ezt a kérdést, de csak így, hogy arra nincs mód és lehetőség, hogy az átlagos Erasmus-támogatást jelentősen meg tudjuk emelni, hiszen ez azt jelentené, hogy kevesebben utazhatnának, mert ha úgy tetszik, a tortának a nagysága az adott, és úgy tűnik, hogy a teljes keretet most is ki tudjuk használni. Azt kellene lehetővé tenni, hogy ne szoruljanak ki olyan hallgatók, akik motiváltak lennének, nyelvtudásuk alapján utazhatnának, az egyetem támogatná az ő részvételüket, de egyszerűen a család nem tudja betenni azt a kiegészítő összeget. Egy célzott támogatással azt tudnánk elérni, hogy az összukiutazók száma csak egy kicsit emelkedne, de nem lenne semmilyen szinten sem szociális kontraszelekció a történetben. Egyébként ehhez akár 150-200 millió forint ma is elég lehetne, mert akkor lehetne azokra összpontosítani, ahol a legnagyobb a baj.

A Campus Hungary volt az utolsó kérdés. Ez egy olyan program, amelynek több célkitűzése van: a közös nevező, a felsőoktatás nemzetköziesítésének az elősegítése. Egyrészt a kiutazóknak, alapvetően az egyetemi hallgatóknak, a konvergenciaregiókban egyetemi oktatóknak, munkatársaknak a számát növeli meg a program a hazai TÁMOP-sajátosságoknak megfelelően, egyéni pályáztatás révén. Személyes meggyőződésem, hogy az intézményi pályáztatás mindig hatékonyabb, hiszen garanciákat tud felvonultatni, és egyszerűbb is lebonyolítani, mint a személyes pályáztatást, de a TÁMOP itthon ma ezt nem engedélyezi – ez hazai sajátosság és nem uniós sajátosság –, és ezért hirdet meg pályázati ösztöndíjakat. Hozzáteszem, hogy itt a célországok száma szélesebb, tehát nemcsak uniós tagállamokba lehet utazni, hanem a világ bármelyik országába, és egyelőre dominánsabbak a rövidebb programok, tehát nem a klasszikus félévek, hanem inkább a rövidebb tanulmányutak, amelyekre kiutazások történnek.

A másik fontos célkitűzés pedig a hazai felsőoktatási intézmények felkészítése arra, hogy több külföldi hallgatót tudjanak fogadni, ennek megfelelően képzések szervezésére, különböző szolgáltatások biztosítására kerül sor. A Tempusnak a program e lábában van szerepe, tehát EU angol nyelv az egyetemi munkatársak számára, interkulturális képzések azon munkatársak számára, akiknek tanulmányi osztályokon, akár egyes tanszékeken kell foglalkozniuk a külföldi hallgatókkal, de akár az olyan típusú képzések, hogy hogyan lehet marketinges alapokat készíteni, aminek kapcsán jobban megtalálják a külföldi hallgatók a hazai intézményeket. Nagyon összetett a program, két kiemelt projektben összesen 5 milliárd forint a pályázati mobilitási költségvetéssel együtt, amit erre a két intézmény együttesen elkölthet; a Tempus Közalapítvány részesedése 13 százalék.

ELNÖK: Köszönjük szépen. Elnök Úr!

DR. CSERNUS SÁNDOR elnök (Tempus Közalapítvány): Köszönöm szépen. Ha szabad, nagyon röviden néhány dolgot tennék csupán hozzá. Az egyik a visszajelzésekkel kapcsolatosan: az egy dolog, hogy a Tempus Közalapítvány a maga rendszerét használja, és felhasználja azokat az információkat, amelyek a visszatérőktől érkeznek. A másik – ezt szegedi egyetemi oktatóként tudom, de nyilván így van minden más intézményben –, hogy a helyi irodák is folyamatosan gyűjtik a visszajelzéseket, tehát elég jó képünk van arról, hogy mi a vélemény, és esetleg hol kell javítani. Annyi személyes megjegyzést engedjenek meg, hogy amikor a Tempus Közalapítvánnyal közvetlen kapcsolatba kerültem, akkor megpróbáltam átnézni a sajtóját, azért is, hogy tudjam, hogy egyáltalán milyen problémák

vetődtek fel, és kerestem azokat a részeket, amelyek a problémákat, kifogásokat sorolták volna, de nem találtam ilyet; gondolom, ezt én elmondhatom, hiszen az iroda munkájáról van szó. Ilyen szempontból tehát ez egy jó hírű program, azonkívül, hogy úgy gondoljuk, hogy hasznos is.

A CEEPUS-ra vonatkozóan: a nyelv nem igazán akadály, illetve több nyelvet lehet használni. Például a hispanisztika tanszékek a CEEPUS-országokban létrehoztak egy hálózatot, és különböző helyeken találkoznak – ott nyilvánvalóan spanyol a nyelv, de hasonló a helyzet a franciával vagy egyébekkel –, természettudományi területen pedig pontosan ugyanaz van, mint mindenhol máshol, a TTK-s kollégák nagy lendülettel csinálják ezeket a programokat, és ott angol a nyelv.

Annyit szeretnék még hozzátenni a Campus Hungaryval kapcsolatban, hogy az a tudásanyag és infrastruktúra, amire a prezentációnkban is történt utalás, azt hiszem, hogy abszolút nélkülözhetetlen alapfeltétele annak, hogy ez a kiegészítő pályázási lehetőség maximálisan ki legyen használva. Végezetül szeretném megköszönni az érdeklődést, az elhangzott elismerő szavakat is. Amit kérhetek – és szeretném kérni –, hogy az oktatási bizottság továbbra is kísérje figyelemmel és segítse az iroda munkáját, illetve ennek a rendszernek a működtetését, mert azt hiszem, hogy ez a magyar felsőoktatás számára létfontosságú ügy, nemcsak a magunk számára. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Én is köszönöm, elnök úr. Van-e kérdés, észrevétel ezzel kapcsolatban? *(Nincs jelentkező.)* Az EMMI oktatási államtitkárságának, illetve felsőoktatási államtitkárságának majd elküldjük az emlékeztetőt, mert ha jól látom, nem jöttek el a bizottsági ülésre, amit egy kicsit fájjalunk, de ezt majd tolmácsoljuk felénk. *(A hátsó sorokban feláll az EMMI képviselője, jelezve jelenlétét.)* Elnézést, csak nem láttam Sós Tamástól. *(Derűtség. – Dr. Hiller István: Mindig a szocialistákkal van a baj, ez nyilvánvaló.)* Bocsásson meg. Akkor legyen kedves, tolmácsolja, hogy a bizottság támogatólag fogadta a beszámolót, és figyelemmel kíséri a Tempus Közalapítvány következő tervezési ciklusra vonatkozó helyzetét, ahogyan tettük ezt a költségvetési viták során korábban is. Felvetjük azt a gondolatot, hogy a hátrányos helyzetű hallgatók számára a tárca fontolja meg egy kiegészítő ösztöndíjprogram megvalósításának lehetőségét, és erről adott esetben szeretnénk tájékoztatást kérni a tárcától vagy államtitkárságtól, hogy ezt lehetségesnek látja-e vagy sem. Nem kell feltétlenül olyan mértékben, ahogyan volt ez 10-12 évvel ezelőtt, ha csak 10-20-50 millió forintra van pénz, az is jó, akkor nagyon hátrányos helyzetűre kell húzni a kategóriarendszert, tehát a kis segítség is segítség. Ezekkel a megjegyzésekkel zárnam akkor le napirendi pontot. Elnök úr, igazgató úr, köszönjük szépen a megjelenést és az írásos anyagot.

Egyebek

Az „egyebekben”: Takács Gabriellát szerintem nem kell bemutatni a jelenlévőknek; a későbbiekben ő fogja vezetni, irányítani a bizottság titkársági feladatait. Jó ebédet, jó munkát kívánok mindenkinek!

(Az ülés befejezésének időpontja: 11 óra 47 perc)

Pokorni Zoltán
a bizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezető: Várszegi Krisztina